

Kort beskrivning av KNUT-projektet och Kunskapslänken

KNUT-projektet startade 2009 som en sammanslagning av fyra skolutvecklingsprojekt i Sverige finansierade av Myndigheten för skolutveckling och/eller Energimyndigheten. I dialog med de båda myndigheterna och de fyra organisationerna som drivit projekten togs beslut att starta ett stort nationellt skolutvecklingsprojekt i syfte att **”öka barns och ungdomars intresse, kunskap och engagemang för energi-, resurs- och klimatfrågor och därmed stärka deras handlingskompetens inom dessa områden. Syftet är också att bidra till ökad kompetensförsörjning och ökat entreprenörskap inom energi-, resurs- och klimatområdet för att stärka Sveriges konkurrenskraft i framtiden”**. Deltagande organisationer har varit Energikontor Sydost, BioFuel Region, Stiftelsen Teknikdalen, Framtidsmuseet i Borlänge samt Linköpings kommun i samverkan med Norrköpings kommun. Genom dessa aktörer har projektet verkat i nio län.

KNUT-projektet pågick fram till 2014 fördelat på tre projektperioder och har sedan 2010 finansierats av Energimyndigheten. Den första perioden utgjordes av en förstudie för att rigga projektet, där projektorganisation och styrgrupp formades. Insatserna i den andra projektperioden riktades mot pedagoger och elever i syfte att i samverkan med andra aktörer utveckla metoder för lärande för hållbar utveckling samt sprida kunskap, material och goda exempel mellan regionerna.

Den sista delen av KNUT-projektet har haft som syfte att **”stödja skolor och förskolor i arbetet med lärande för hållbar utveckling, LHU, enligt gällande läroplaner och därigenom bidra till en hållbar samhällsomställning”**. Projektmålen har varit att öka antalet skolor som kontinuerligt och strukturerat arbetar med lärande för hållbar utveckling, öka samverkan mellan skola/förskola och omgivande samhälle samt samordna och utveckla arbetet med lärande för hållbar utveckling på nationell och regional nivå.

Under projektets gång har det visat sig svårt att nå skollära och pedagoger och få dem motiverade att implementera samhällsutvecklingsfrågor i undervisningen. Därför har aktiviteterna under denna projektperiod haft ett mer strategiskt fokus där insatserna regionalt riktats mot aktörer som i sitt uppdrag verkar för hållbar regional utveckling, som t.ex. länsstyrelser, regionförbund, energikontor, universitet och högskolor. Projektet har initierat och deltagit i flertalet träffar där frågor rörande regionala utvecklingsstrategier diskuterats. Genom att i ett tidigt skede få med skolan som en viktig medspelare för en hållbar utveckling har projektet bidragit till att skolans roll har stärkts i detta avseende i de nio län där KNUT-projektet varit närvarande.

Den samlade kompetensen i projektet, kopplingen till forskningen och upparbetade nätverk har gjort det möjligt att även kunna genomföra insatser på nationell nivå.

Nationellt har projektet initierat, vidareutvecklat och samordnat ett nationellt nätverk för aktörer som verkar för hållbar utveckling där bland annat Världsnaturfonden, Håll Sverige Rent, Naturskyddsföreningen, UNESCO, Den Globala skolan och Föreningen Svenska Science Centers ingår. Ett av nätverkets mål är att aktualisera frågan om lärande för hållbar utveckling på politisk nivå i syfte att uppmärksamma skolans behov av stöd för att implementera lärande för hållbar utveckling i undervisningen. Nätverket har i samverkan initierat och deltagit i ett flertal nationella konferenser under perioden och även bidragit till en interpellationsdebatt i riksdagen mellan riksdagsman Hillevi Larsson (s) och dåvarande utbildningsministern Jan Björklund.

Projektet har sedan start nått ca 16 000 pedagoger i ett 70-tal kommuner med framför allt kompetensutvecklingsinsatser. Dessa pedagoger beräknas i sin yrkesutövning ha nått drygt 480 000 barn och unga från förskola till gymnasium under projektperioden. Aktiviteterna har genomförts i nära samverkan med nationella och regionala intresseorganisationer, myndigheter samt kommuner och företag.

Följeforskning

KNUT-projektets insatser har sedan 2010 följts av en forskargrupp som koordinerats av Anders Jidesjö, forskare, fil dr och lektor vid Linköpings Universitet. Forskningsinsatserna har bedrivits som ett projekt och finansierats av Energimyndigheten. Forskargruppen publicerade sin första rapport hösten 2013 under rubriken *"Samhällets utvecklings- och omställningsförmåga: Framgångsrik skolutveckling för lärares arbete med och elevers lärande i energi, resurs, klimat och hållbarhet"*. <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:700237/FULLTEXT01.pdf>

Forskningsresultaten visar att det finns viktiga utvecklingsfrågor att arbeta med i det svenska utbildningssystemet för att öka barn och ungas intresse för och kunskaper om hållbar utveckling samt involvera dem i den pågående hållbara samhällsutvecklingen. Andra rapporten publicerades våren 2015, *"Rapportering av fördjupande forskningsinsatser kopplade till skolutvecklingsprogrammet "KNUT3"*. <http://du.diva-portal.org/smash/get/diva2:806784/FULLTEXT02.pdf>

Projektet Kunskapslänken

För att ta tillvara och utveckla goda projekt- och forskningsresultat fördes en dialog med Energimyndigheten under hösten 2014 om ett fortsatt arbete. Detta resulterade i att Energimyndigheten anslog medel till en förstudie för att ta fram ett förslag till en nationell kunskapsorganisation för lärande för hållbar utveckling, en Kunskapslänk. Kunskapslänken ska möjliggöra att kunskap, information, forskning, erfarenheter och goda exempel inom lärande för hållbar utveckling tas tillvara och sprids i hela landet via regionala noder. En nationell kunskapsorganisation bör vara sektorsövergripande och förankrad hos flera myndigheter och andra samhällsaktörer som i sina uppdrag ska verka för en hållbar samhällsutveckling. För att få genomslag som ett undervisningsstöd för landets skolor måste den också vara forskningsanknuten. Därför har ett flertal sektorsövergripande dialoger genomförts på både nationell och regional nivå för att i samverkan processa fram ett förslag till nationell kunskapsorganisation/Kunskapslänk.

På nationell nivå har projektet genomfört fyra dialogmöten med tolv myndigheter* och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Här finns en samsyn kring vikten av samordnade insatser för att involvera barn och unga och nå ut med viktig kunskap och information inom området hållbar samhällsutveckling. Detta har resulterat i ett förslag på en projektplan för 2015-2016 där fler myndigheter är delaktiga och som syftar till att forma en sektorsövergripande kunskapsorganisation för lärande för hållbar utveckling.

Fyra möten har genomförts med det nationella aktörsnätverket**, samt ett möte med Sveriges fyra Regional Centres of Expertise (RCE). Dialogmötena har genomförts med representanter för Utbildningsdepartementet, och Miljö- och energidepartementet, UNESCO-rådet och Utrikesdepartementet.

Regionalt har projektet genomfört dialogmöten där aktörer som regionförbund, länsstyrelser, energikontor, universitet och högskolor och kommunrepresentanter varit representerade. Dessutom har kartläggningar genomförts via enkäter som besvarats av 650 pedagoger, skolledare, tjänstemän och politiker vilket ger en överblick av skolans behov för att kunna utveckla lärande för hållbar utveckling i undervisningen.

Härigenom har Kunskapslänken fått en klar bild av olika samhällsaktörers behov och intresse av samordnade insatser mot barn och unga för att nå målen för en hållbar samhällsutveckling. Att under hösten intensifiera arbetet med en sektorsövergripande kunskapsorganisation stämmer väl överens med de globala hållbarhetsmålen som ska utgöra grunden för Sveriges nya strategi inom området. Därmed finns goda förutsättningar att fortsätta arbetet för att forma en nationell Kunskapslänk.

Dokumentation från genomförda möten finns på projektets webbsida, www.knutprojektet.se/kunskapslanken.

Mer information kring KNUT-projektet och exempel på aktiviteter finns på www.knutprojektet.se,

www.facebook.com/knutprojektet

*Deltagande myndigheter: Energimyndigheten, Skolverket, SMHI, Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Boverket, Trafikverket, Myndigheten för Ungdoms- & Civilsamhällesfrågor, Universitets- & Högskolerådet, Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket, Konsumentverket samt Folkbildningsrådet.

**I det nationella aktörsnätverket deltar, WWF, Håll Sverige Rent, Naturskyddsföreningen, Naturskoleföreningen, NTA, Svenska Science Center Föreningen, Den globala skolan, Folac, Unesco, Swedesd, Push Sverige och Global Action plan.